

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליח
יום ו' ערש"ק כ"ו אד"ב תשב"ד
פרשת שמיני
שבת החודש
גליון תרל"ז
שנה י"ג

מפי ספרים וסופרים

בחינת פרוזדור לאותו טרקלין נאה ומתוקן

דבר לדבר? אמנם גם עד כה מתגלגל הייתי בדרכים וזמן רב מרוחק הייתי מביתי, ברם תמיד ידעתי שיש לי בית, וכי בסוף הטלטולים והנדידות, אשוב ואבוא לביתי אשב ליד שולחני ואשכב לנוח במיטתי, אולם עתה לאחר שאשתי אינה עוד בחיים, הרי שוב לא נשאר לי כלום ובשעה שאני חושב כי אין לי עוד בית לשוב אליו, קשים ומרים עלי חבלי הנדודים שבעתיים משחיו.

הנמשל: הנה כזה הוא ההבדל שבין הצדיקים לרשעים, העולם הזה הרי אינו אלא בבחינת פרוזדור לאותו טרקלין נאה ומתוקן, כל דרי מטה נדים ונעים ומתגלגלים כאן, אלא שלצדיקים יש תקווה שלאחר כל טלטולים והנדידות, לאחר שימכרו כאן בעולם השפל את מעט הפרקמטיה, ויקבלו תמורה את חלקם לעולם הבא, הרי יהא להם לאן לבוא, אחרי כל הלכטים שנתלכטו כאן, יהא מזומן להם ומקום מנוחה לעולמים, ומכיון שכן אף צער הנדודים אינו גדול כל כך, ואילו הרשעים להם הרי אין כל תקווה, הרי אין להם בית לחזור אליו בשום מן היריד, ולכן ודאי שיסורי נדודיהם קשים יותר, כי בסוף הטלטולים מקום לא יהיה להם לנוח בו מעמל הדרך.

(כשם הגה"ק ה"חפץ חיים זיע"א)

משל לרוכל אחד שהיה נוהג לנסוע לערים הגדולות ולקנות בהן סחורות, ואחר כך היה מחזר על העיירות הקטנות וכפרי הסביבה כדי למכור בהם אותן סחורות, ומזאת היה מתפרנס. ועליכם לדעת שפרנסה זו לא היתה קלה כל עיקר, אמנם רבים הם הסוחרים העושים כל ימות השבוע חוץ לביתם, אולם הללו, לשבת קודש הם חוזרים ובאים הביתה, ומתענגים על יום המנוחה בקרבת בני משפחותיהם, ואילו אותו יהודי היה מתגלגל בדרכים שבועות רבים, ומתייסר בנדודים קשים עד שעלתה בידו למכור את סחורתו, ורק אחת לחודש ולפעמים אף אחת לחודשיים בלבד, היה חוזר ובא לביתו. פעם אחת ארע ופגשו בו אחדים ממכריו כשהוא מסובב באחד המקומות, וראו שהוא שרוי בעצבות גדולה ובכדוך הנפש.

שאלוהו הללו לאשר קרהו ולפשר העצבות שהוא שרוי בה? סח להם צרתו כי אשת נעוריו מתה עליו רחמנא ליצלן. וכי עתה אין לו עוד בית לאן לחזור, אחרי טלטולי הדרכים. אמרו לו אם משום זה בלבד הרי אין הדבר נורא כל כך, כלום לפני כן, לא היית מתגלגל בדרכים חדשים על חדשים בלא בית ובלא מקום מנוחה? נאנח הלה בשברון לבו והשיב להם, כיצד אתם מדמים

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

אלקיכם, כשם שאני קדוש שאני ה' אלקיכם כך והתקדשתם קדשו את עצמכם למטה, והייתם קדושים, לפי שאני אקדש אתכם למעלה ולעולם הבא.

הנה מבואר שהפליג הכתוב בחומר ענין מאכלות האסורות מה שלא הפליג בכל התורה, שלא מצאנו בכל התורה לשון טומאה כ"כ כמו שכתב כאן, ז'לא תטמאו ונטמתם', וכתב א"ז הגה"ק מדאברזינסק זצ"לה"ה (בנין דוד דרשות עמ' קמז) הטעם, כי כמו שבכל הדברים המזיקים להגוף אין דבר המתפשט בכל הגוף כמו מאכלים רעים, דיש דבר המזיק לאבר זה יש לאבר זה אבל מאכל רע מתפשט בכל הגוף, כמו כן מאכלות האסורות מתפשט הטומאה בכל הנשמה, ואינו דומה לשאר עבירות שאין פוגם רק לאבר אחד, לכן החמיר הכתוב כל כך והזהיר לכל יטמאו באכילתן. (כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ביטחון בה'

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא עליכם כבוד ה'. וצריך להבין דמה הוסיף בזה יותר ממה שנאמר לפני כן.

ונראה הרמז בזה, שהנה ישראל היו אז בתכלית השלימות שהוקם המשכן והתבשרו שח' נראה עליהם, ומשה רבינו ע"ה היה רועה ישראל ואהרן כה"ג והיו דור דעה, והביט משה רבינו ע"ה שיהיה זמן שלא יהיה להם מנהיג חשוב ולא יהיה להם משכן וגם הדור לא יהיה במדרגה גדולה כזאת, א"כ האיך יקנה האדם את השלימות, ע"ז אמר להם זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, כלומר באיזה מצב שאתם נמצאים תעשו את מצוות ה' וה' ירא עליכם, ואף שפגמתם עד עכשיו ואתם צריכים לתקן את העבר מ"מ תבטחו בה' ותעשו את מצוות ה'.

(אמונת משה)

משה רבינו ע"ה היה ליבו מלא אהבה על בני ישראל

ויקצוף משה על אלעזר ועל איתמר וגו' (י', ט"ז-י"ז).

כ"ק אדמו"ר זצ"לה"ה דיבר בקדשו, שהר"ת "מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקודש" הוא מל"א אהב"ה, שמשה רבינו ע"ה גם כאשר קצף היה זה רק לפנים, שהיה מראה קצף, אבל באמת בלבו היה מלא אהבה אליהם.

(מאוורן של ישראל)

צריך ללמד דרכי ה' גם לסובבים אותו

זה הדבר אשר צוה ה' תעשו. וי"ל ע"פ דברי קדושת אדמו"ר זצוקלה"ה בשם הבינה לעיתים עה"כ (משלי ט"ז) ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים איתו, אף כשדרכי איש המה מרוצים בעיני ה' לא יספיק בהיותו הוא בעצמו שלם בדרכיו ובמעשיו אבל צריך להשתדל וללמד דרכי ה' גם לאויבי ה' להשלים גם אותם לעבודת ה', ופירוש בזה דברי הלל הזקן אם אני כאן הכל כאן (סוכה נ"ג), ר"ל אף כשאני עובד ה' לא יספיק זאת בלבד, רק צריך להשתדל שיהיה הכל כאן, שגם אויבי ה' יהיה אוהבי ה', ואולי נרמז זאת ג"כ בהפסוק זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, אף כשאתם במדריגה גדולה בבחי' ויעמדו לפני ה', אבל לא יספיק זאת, רק אשר צוה ה' תעשו, שתעשו שגם אחרים יהיו בזה המדריגה. (תפארת שמואל)

ע"י אחדות היה ליבם שלם עם השי"ת

ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה'. ובתרגום יונתן: וקריבו כל כנישתא וקמון בלב שלים קדם ה', ומאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' (שם, ו').

ולחסביר הענין נוכל לומר ויקרבו כל העדה, ר"ל שהיו כולם כאיש אחד בלב אחד, כאומרו 'כל העדה', באחדות ואהבת רעים, ועי"ז היה ליבם שלם עם השי"ת, יען כי שורש האחדות היא הכנעה ושפלות, שהרי ע"י גיאות בלתי אפשרי להתאחד כידוע, ומכח הכנעה הוא שלם עם השי"ת, היפך הגיאות, שמבואר באיגרת הרמב"ן ז"ל כל המתגאה בלבו על הבריות מורד הוא במלכות שמים, ואינו שלם עמו, וזהו וקמון בלב שלים קדם ה', שהיה לבם שלם עם השי"ת.

(אמרי מנחם)

מדוע לא יטמאו באכילתם'

אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם, כי אני ה' אלקיכם והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני (י"א, מ"ג-מ"ד). ופירוש רש"י ז"ל ולא תטמאו בהם באכילתן, ונטמתם בהם, אם אתם מטמאין בהם בארץ אף אני מטמא אתכם בעולם הבא ובישיבת מעלה, כי אני ה'

ווארט

ושמרת לעשות ככל אשר יורוך

ויקחו את אשר צוה משה אל פני אהל מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה' (ט, ה).

בא וראה שהכתוב מלמדנו שסיבת התקרבותם אליו ית', היתה מאחר שלא עשו בנפרד על דעת עצמם אלא "ויקחו את אשר צוה משה", אך ורק בהוראת משה רבינו ע"ה, ולפיכך "ויקרבו כל העדה ויעמדו לפניו" והיינו כמ"ש (מלכים א', י"ז, א') ה' אלוקי ישראל אשר עמדתו לפניו - הנאמר באלוהו הנביא - כלומר שזכו להתקרבות מופלאות ועמידה לפניו ית', ועמידה זו מהווה ביטוי להתגלות כבוד ה', בדכתיב (להלן כג.) וירא כבוד ה' אל כל העם. (באר משה, אודיון)

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל
נלב"ע ו' סיון תשע"ד

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה' (ט, ה). ההכנה לתפילה היא ע"י שמקבל עליו מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך, וזהו ויקרבו כל העדה, שהיה להם קרוב לבבות ואחדות, ע"י ויעמדו לפני ה', יכלו להתפלל לה', ע"ד שאמרו חז"ל (ברכות ו:): אין עמידה אלא תפילה. (חסד לאברהם)

ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו (ט, ח'). עיקר ענין הקרבן הוא שיחשוב האיש שמקריב את הקרבן, כי באמת היה ראוי לעשות לו כל הנעשה בקרבן, והיה צריך להזבח ולהשרף על המזבח, ורק לצד רחמי ה' אמר שיביא תמורתו קרבן, וע"י מחשבה זו נתכפר לו עוונתו. וזהו "ויקרב אל המזבח", פ"י הוא עצמו הכין להיות נשחט ונקרב על המזבח, ועשה במקום זה השחיטה לעגל לצד רחמי ה' שנתרצה להביא חליפתו. (אור החיים)

וישא אהרן את ידיו אל העם. כמ"ש בנועם אלימלך על רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם (תהילים קמ"ה), פ"י שהשוי"ת עושה רצון להצדיק שיהיה צריך לאיזה דבר ויתאווה לו, כדי 'זאת שועתם ישמע', שישמע תפילת הציבור 'ויושיעם', וזה וישא אהרן את ידיו אל העם, ידים מרמז על תפילה כמ"ש נשא לבנו אל כפים (איכה ג'), שבעצמו התפלל, אז ויברכם, יכול היה להשפיע להם. (חלקת יהושע)

ואת החסידה וגו'. מפרשי ז"ל: ולמה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות עם חברותיה במזונות. וקשה, למה היא נחשבת כעוף טמא, אם היא עושה חסד עם חברותיה, והלא לפי הרמב"ן ז"ל העופות טמאות הן בשביל האכזריות שלהן, ופ"י יען שהוא עושה חסד רק עם חברותיה, מי שאינה מחברותיה אין היא עוזרת אפילו במעט אוכל ולפיכך היא טמאה. (חידושי הר"מ)

אמר הרה"ק ר' יצחק מוורקי זי"ע כיון שהיא חסידה כ"כ למה היא עוף טמא? ויש לתרץ שנקרא עוף טמא מפני שעושה חסד עם חברותיה דוקא, אבל עם עוף אחר אינה עושה חסד, אדרבה, היא דורסת אותה עד למות. ואמר שמי שנוסע לצדיק אחד אל ישנא את חבירו שנוסע לצדיק אחר. (נפלאות חדשות)

מעלה גרה בהמה אתה תאכלו (י"א ג'). הרה"ק אאמו"ר זלה"ה אמר, שזה בהמה טמאה מעלה גרה, כי הנה בכל דבר יש ניצוץ קדוש, וכשנא ליד האדם מעלה באכילתו. אבל בהמה, אין כוחה יפה להעלות, לכן כבולעה כך פולטה, וחוזרת וטוחנת את המאכל עד העלותה, וקלסו צדיקי הדור דבר זה. (דעת משה בשם אביו מרן בעל "עבודת ישראל" זי"ע)

ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף (י"ט ז'). במסורה איתא: כאן חצי אותיות שבתורה. ויש להבין מה מרמז דבר זה? ונראה, דהנה בתורה שבכתב א"א ללמוד מבלי התורה שבע"פ, שחז"ל הם שגילו פירוש התורה על נכון, וכל דבר סתום פירושו ע"י הופעת רוח הקודש שהופיע עליהם ומבלעדם הרי התורה אינה שלימה אלא הוא כחצי ספר. וזהו הרמז דרש דרש הם חצי אותיות שבתורה, היינו עד דרש דרש, שחז"ל דרשו את התורה, הרי התורה רק כחצי תורה ואינה שלמה, וע"י דרושי חז"ל נשלמה התורה להיות נקראת ספר שלם. (דגל מחנה אפרים)

והתקדשתם והייתם קדושים (י"א מ"ד). יש לומר ע"פ מ"ש (פסחים נ:): לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. מה שאנו אומרים לעשות רצונך בלב שלם, היינו "ל"ב של"ם" ר"ת מ'תוך ש"לא לשמה בא לשמה, ואנו מתפללים שיעזור ה' ויזכנו לעבדו לשמה. (עטרת ישועה, ליקוטים)

מעשי צדיקים

הזן ומפרנס ומכלכל מקרני ראמים עד ביצי כינים

והתיבות. ובהיותו איש חכם ונבון חתר להבין דבר מתוך דבר, ולגלות גם את מה שלא נאמר במפורש, והנה עם סיומו ללמוד את האיגרת הקדושה, הניחה בכבוד וביראה על גבי השולחן, ובפנותו אל העני אשר ישב כל העת בדממה והמתין בדריכות רבה, הוציא רובל כסף אחד ויחיד ונתנו בידו של העני, ופטרו הימנו לשלום.

העני יצא מן הבית בתדהמה מלא אכזבה ומרירות קשה, הוא היה המום ולא ידע את נפשו, בשביל זה טרח את כלהטרחות הללו? בשביל רובל אחד בלבד? וכי בשביל כך טרח בנסיעה רחוקה לקוצק, ומקוצק אל בית העשיר ימים רבים ושבעות תמימים, בשביל רובל אחד? כיצד יתכן כזאת? שאל את עצמו העני שוב ושוב, הרי נראה היה שהעשיר נהנה מאד מן המכתב שקיבל מהרבי, ויחס לכך חשיבות עליונה, ולכסף כשהגיע הדבר למעשה, שלח אותו מעם פניו בבושת פנים עם רובל בודד וגלמוד... הוא היה סמוך ובוטח במכתב זה שממנו תבוא הישועה מצרתו הגדולה, והשליך את כל יתרו על המכתב הנדיר שהצליח לקבל מן הצדיק, ואשר נכתב במיוחד עבורו בכתב יד קדשו. והנה עתה התברר שאין כאן ולא כלום. לבו נשבר בקרבו, ובקושי סחב את עצמו בדרכו חזרה, הוא יצא את העיר בעצלותיים בלב כואב ודואב, וכשדמעות רותחות זולגות מעיניו החל בוכה ומתחנן בפני אביו שבשמים, הוא דיבר ממעמקי לבבו לפניו יתברך, ושטח את כל מרי ליבו הקשה, מתברר אפוא, תינה האיש את צערו בבכי שלאחר ייאוש, שאין שום דבר בעולם שיוכל להושיעני מן העניות הקשה ומרה, אם גם מכתב נדיר ומיוחד שבזה לא הועיל כלום, הרי שאין שום דבר בעולם שיוכל להושיע, רק גם מן השמים, רק אתה יושב מרומים הזן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כינים, אתה היחיד בעולם שיוכל לעזרני, אנא ראה בצרתי ובשברך לבי ושלח נא

מסופר על יהודי עני אחד שבא אל הרה"ק רבי מ"מ מקוצק זיע"א, והשיח את דאגתו בפניו, שהנה בתו הבכירה בגרה והגיעה לפרקה, והיא יושבת וממתנת זה עידן ועידנים, ולרש אין כל. נכמרו רחמיו של הרבי על העני, וכתב עבורו כתב בקשה לאחד העשירים מאנשי שלומו הגר בעיר רחוקה, במכתב פירט הרבי בקיצור את תלאות האיש וגודל עניותו, וסיים בבקשה לקבל את העני המוסר כתב זה בסבר פנים יפות, ולסייע בעדו בגוף ובנפש ובהוצאות הנישואין הנצרכים לו בכבוד. הרבי התם את המכתב בחתימת יד קדשו, מסרה ביד העני והורה לו לנסוע היישר לבית העשיר, ולבקש מלפניו שיעזור לו בצרתו לו צר. בהעדר מעות לתשלום שכר הנסיעה בעגלה, שירך העני את רגליו יום אחר יום, עד שכעבור שבועיים ימים מלאים טורח ועמל הדרך, הגיע לאותה העיר וסר מיד לבית העשיר. הוא כבר ייחל וציפה מאוד לקבל את הסכום הנצרך לו, ובהיותו מצוייד במכתב נדיר שנשלח מצדיק הדור במיוחד עבורו, התהלך בהרגשה כמי שהממון כבר מונח בכיסו, ורצה כבר לשוב אל ביתו ולהתחיל לעסוק בנישואי בתו כראוי לה.

לשמחתו הוא מצא את העשיר בביתו, כאשר שמע שהוא מגיע אליו בשליחותו של הרבי, נענה מיד וקבלו בכבוד ובסבר פנים יפות, והזמינו לשבת עימו בטרקלינו. העני נכנס ברוב חשיבות, ומיד הוציא מחיקו את המכתב המהולל והגישו בפני העשיר. כראות העשיר את כתב יד קדשו של רבו המופנות ישירות אליו, שמח מאוד והודה נרגשות לעני על שזיכהו באיגרת זו הנעלה וחשובה בעיניו עד מאוד. ישב העשיר וקרא את המכתב הקצר בעיון רב כמה וכמה פעמים, ודקדק בו בכל תיבותיו ואותיותיו, בחסיד קוצק נאמן ידע היטב שאין שום אות ותג מיותר בדברי הרבי ויש לטרוח בהבנתו, הוא נראה כמעמיק רבות במחשבותיו גם במה שנשמך בין השיטין

את ברכתך הנאמנה.

כך היה העני הולך בדרכו כמה שעות טובות, בוכה ומתפלל ומבקש, ולבו קשה ומר עליו מאוד. לפתע באחת ננער בפתאומיות ממחשבותיו הנוגות, הוא ראה נכחו כרכרה הדורה רתומה לסוסים אבירים המגיחה מולו ושועטת ממש אליו, נראה היה שמישהו רודף אחריו ומחפש אותו. כשהתקרבה הכרכרה והשיגה את האיש, נעצרה על ידו בבת אחת, שליח מיוחד מאת הגביר העשיר קפץ מתוכה וניגש היישר אל העני בשמחה רבה ואמר: ברוך השם שמצאתיך פה, הנה אדוני העשיר שלחני לחפש אחרך בכל דרך, והוא שלח עבורך מעטפה זו. ובאומרו תחב בידו מעטפה תפוחה מלאה ומרשרשת של כמה אלפים טבין ותקילין, שהיו בה הרבה יותר מן הנצרך להוצאות הנישואין בלבד. הוא קיבל גם את פרנסתו מן המוכן לכמה שנים טובות ומסודרות מראש. העני שמח מאוד על התשורה הפתאומית והבלתי צפויה הזו, אך מאידך התפלל על התנהגות המוזרה של העשיר הגדול, הלא הוא אדם פיקח וחכם. ומדוע מתחילה כשהגיע עם המכתב בידו הוא פטרו בקרירות מופגנת וברובל אחד ויחיד. ופתאום לאחר כמה שעות שינה את דעתו והוא רודף אחריו לשלוח לו הון עתק שכזה, הסקרנות והתימהון הציקו לו מאוד, עד שהחליט שהוא מוכרח לעמוד על פשר הדבר, הוא הסתובב אפוא בחזרה והחיש פעמיו שוב אל אותה העיר, התדפק על דלתי העשיר אשר שמח מאוד לקראתו, והכניסו באהבה ובכבוד גדול אל ביתו.

"הלא זהו האיש שהביא לנו פריסת שלום ואיגרת מיוחדת מבית הרבי", אמר העשיר לבני ביתו ולא הסתיר את שמחתו הגדולה בו. השתוממותו של העני גברה והתחזקה והוא שטח את פליאתו הגדולה בפני החסיד העשיר, מה קרה כאן? מדוע זה שינית פתאום את דעתך מקצה לקצה בתוך מספר שעות? ואם מתחילה לא רצית לתת לי כי אם רובל אחד בלבד, איך פתאום נתת סכום עצום שכזה? ענה לו העשיר בטוב טעם ודעת, טעות היא בידך, אני לא שיניתי את דעתי כלל וכלל, ברם, מתחילה כשבאת לפני עם מכתבו הנפלא

והנאמן של רבינו הקדוש, ולמדתי בו בעיון, הבנתי מתוכו את אשר נרמז לי בין השיטין, שיש לדאוג גם לנפשך ונשמתיך ולא רק לכסף בלבד, כדרכם של הצדיקים הקדושים, בכל בקשה גשמית שבאה לפניהם, לרדת גם לשורשה הרוחני מהיכן משתלשלת צרת הגוף הזו בשורש שבנשמה. והרבי רומז במכתבו על כך שצרתך בממון נובעת מחוסר אמונה וביטחון בהשם יתברך, שמידת הפרנסה כמידת האמונה, ומי שאמונתו רופפת, גם פרנסתו כן, ושיש לחזק בך את האמונה והתקווה והביטחון במי שהיכולת בידו.

לפיכך נאלצתי מתחילה לשלחך מעמי בבושת פנים, על אף שהיה קשה לי מאד להעמיד פנים כמי שלא נענה למכתב בקשה מיוחד מן הרבי, ובכך נשבר לבך בקרבך, כאשר נוכחת שאף מכתב מיוחד שהצלחת לקבל מגדול הדור אינו מועיל מאומה, ומתוך כך זכית להכיר האמת שאין לכוון ולהאמין בשום גורם אחר, כי אם בשם יתברך בכבודו ובעצמו, אשר הוא משפיע ברצונו ומברך למאמין ולבוטח בו, דרך ברכת עבדיו הצדיקים. ורק אחר ששפכת שיח בתחנונים כנים מעומקא דליבא לפני קונך, ונתחזק איתך בלבך הביטחון בצור עולמים ברוך הוא, ונמצאת ששורש צרתך שבנפש ובנשמה נתרפאה, אז יכולתי גם להמשיך בתוצאת ישועת הגוף ועזרת הממון שנצרך לך. ועתה סע נא לביתך לשלום ויהי ה' עמך, ומכאן והלאה בעזרת השם תרום קרנך בכבוד כברכתו הנאמנה של הרבי הקדוש הנרמות מתוך מכתבו, כפי שהבנתי בו. רק זאת תדע ולא תשכח לעולם לשטוח תפילתך ויהבך רק בו יתברך, ולבקש תמיד מלפניו על הצלחתך בכל דבר, כי הוא לבדו הזן ומפרנס ומכלכל מקרני ראמים עד ביצי כינים. נסע האיש לביתו והשיא את בתו בכבוד גדול ומאותו היום התגלגל מזלו לטובה והיתה הברכה מצויה תמיד בביתו, ונהפך לאיש חסיד נאמן, כשאינו שוכח לעולם מה הביאו לכלל זה הגדולה, ונעשה איש מאמין ובוטח בהשם תמיד בביטחון איתן.

• מסוגל לשבת מברכים חודש ניסן •

המגיד הק' מקאזניץ היה רגיל לספר ג' סיפורים אלו בכל שבת מברכין חודש ניסן באומרו שסיפורים אלו מסוגל להשפיע לבני ישראל צרכי פסח בהרחבה.

לסכול זאת, איך רימה היהודי את המלך והוציא ממנו ממון, הלך הכומר בליל חג הפסח מתחת חלון ביתו של היהודי וראה איך שאוכל ושותה ואינו עוסק כלל בחיפוש הטבעת, מיהר אל המלך ואמר לו: יבוא המלך עמי ואראה לו מה עשה היהודי עם המעות, הלך המלך עמו, וראו את היהודי יושב כמלך בגדוד, כשעמד המלך מתחת חלון ביתו אמרו אז אצלו את החרוז של "דיינינו" ושמו של הכומר ג"כ היה "דיינינו", ואמר המלך הנה עכשיו עושה היהודי חקירה מי גנב טבעת המלך, וכולם אומרים "דיינינו", הבין המלך שהכומר הוא הגנב הנוכל, וצוה המלך לאסור את הכומר ולהכותו עד שיוודה ואכן נודע הדבר שהוא שלח ידו בטבעת המלך.

ג) יהודי אחד עבר אצל פריץ, פעם התפאר הפריץ לפניו שאולולא היה נותן לו פרנסה היה גווע מרעב ח"ו, היהודי ענה לפריץ: הלא יש אלוקים בשמים הזן ומפרנס לכל, ואתה הנך רק השליח, כששמע הפריץ את דיבוריו של היהודי חרה לו מאוד ונטל ממנו את פרנסתו, היה זה לפני חג הפסח והיהודי העני לא היה בידו איך להכין צרכי החג, לאותו פריץ היה קוף שהיה חביב עליו מאוד, פעם נכנס הפריץ לנקות את אוצר מטבעות הזהב שלו, וכשראה הקוף איך מנקה הפריץ את המטבעות עם הרוק שבפיו, עשה גם הוא כמעשהו, אלא שהקוף בלע את המטבעות, עד שהתמלא כריסו במטבעות זהב ונפל פגר מת, הפריץ שלא ידע על סיבת המוות החליט לזרוק את הנבילה לבית היהודי, כשראה היהודי את הנבילה בביתו הבחין שנבקע בטנה ומטבעות זהב נוצצים מתוכה, נטלם והוציאם להוצאות החג, בליל פסח שלח הפריץ לקרוא להיהודי ובידרר אצלו מנין לו כל זה, סיפר לו היהודי את כל המעשה, או אז הודה הפריץ כי ה' הוא הזן לכל.

א) יהודי אחד עשה לפני חג הפסח חבית יין שרף, ונסע עמה למכירת היין, ולצורך כך היה צריך לעבור את גבולות הערים, כשעבר את הגבול תפסו אותו שומרי הגבול ולקחו ממנו החבית, כי היה אסור מחוקי המדינה לסחור עם יי"ש ללא רשות מיוחדת, היהודי בצר לו נסע תיכף להרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע ובכה מאוד על מר מצבו שלקחו ממנו את החבית שהיה מקור פרנסתו, אמר לו הרה"א שילך ויאמר לשומרי הגבול, שיטעמו מהחבית ויווכחו לראות כי בתוך החבית לא נמצא רק מים בלבד ולא יי"ש, וכן עשה היהודי, וכן לפלא היה כשטעמו שומרי הגבול מן החבית ראו שהיא מלאה מים והחזירו לו את החבית, היהודי שב להרה"א ושוב בכה על מצבו על שהחבית נהפכה להיות מים, אמר לו הרה"א שיטעם עכשיו הוא מן החבית ויראה שהיא מלאה יי"ש, וכך היה שהחבית חזרה להיות יי"ש.

ב) למלך אחד נאבדה ממנו טבעתו, והוציא צו שרוצה הוא שייחפשו את הטבעת, ומי שקיבל על עצמו את חיפוש הטבעת נתן לו המלך הרבה מעות כדי שיתאפשר לו לחפש אחר האבידה, בעיירה אחת שבממלכת המלך הזה היה גר איש יהודי עני ואביון, שלא היה בידו מאומה להכין את צרכי הפסח הקרב ובא, אמרה לו אשתו, הנה אתה רואה שהמלך נותן מעות למי שרוצה לחפש את טבעתו, לך אפוא גם אתה ותאמר שאתה ג"כ רוצה לחפש את טבעתו היקרה של המלך, ובממון שביאי לך המלך יהא לנו במה להכין את צרכי החג, נראתה בעיניו עצת אשתו והלך אל המלך והציע את עצמו לחיפוש האבידה, ואכן קיבל את הממון, נסע מיד לעיירתו והכין את כל צרכי החג, לה"סדר", אחד מיועציו של המלך היה כומר שזנא ישראל וכראותו את היהודי מהיך לקחת ממנו של המלך עבור חיפוש האבידה לא היה יכול

בפי ישרים

ללכת בדרכי ישרים לפניך

להסיר כל המחשבות הזרות קודם התפילה

עת ערב ובוקר וצהריים, וגם אנו מבקשים על העתיד, את הצרכים הכללים והפרטיים, וימלא את כל משאלות ליבנו לטובה.

נצטוינו להתפלל בכל יום בשעת בוקר את תפילת שחרית, ובצהריים את תפילת מנחה, ובערב את תפילת מעריב. בתפילה אנו מודים על מה שנתן לנו הקב"ה עד עתה, ואנו נותנים לו שבח והודאה על כל מה שעשה עימנו בכל

במכילתא דרבי שמעון בר יוחאי (כ"ג, כ"ה) "ועבדתם את ה' אלוקיכם אז תפלה". וכן הוא אומר: "ולעבדו בכל לבבכם" (דברים יא, ג). איזו היא עבודה שבלב? הוי אומר זו תפלה". מכאן שאדם ניגש תפילה הוא צריך לגשת באימה ובריאה מפני הדר גאונו יתברך ויתעלה, ולהסיר כל המחשבות הטורדות אותו, ויבוא לתפילה ככוונה הראויה, להודות ולבקש מרבון כל העולמים כל מה שהוא צריך. וכעין התפילה של הרבי ר' אלימלך מליזנסק שנהוג לומר קודם התפילה "ואל יעלה בלבנו שום מחשבתנו זכה צלוכה בפרט בעת שאנחנו עומדים בתפילה לפניך... תהא מחשבותינו זכה צלוכה וברורה וזקוקה, באמת ובלבב שלם פרוצוק הטוב עמנו", וכן גם דברי קדשו של בעל ה"קב הישר" (פרק ס"ג) בלשונו הקדוש: "ונכון ללך אדם להתפלל טרם בנייתו לבית הקנסת תפלה קצרה זו: נדבות פי רצה נא ה', ומשפטיך למדני! ה' רצון מלפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותי, שתהא תפילתי צלוכה וזכה וברורה מכל ערוביאי המבטלים פגנות התפלה".

והנה אמרו חז"ל בגמרא (ברכות לב): "א"ר חנין א"ר חנינא כל המאריך בתפלתו אין תפלתו חוזרת ריקם מנא לך ממש רבינו שניא" (דברים ט, כו) ואתפלל אל ה' וכתוב בתריה וישמע ה' אלי גם בפעם ההיא", ובתוספות "פירוש שמצפה שתבא בקשתו לפי שכיוון בתפלתו". היינו אדם שמצפה שתבוא בקשתו לפי שמכוון בתפלתו כראוי, הוא זוכה שאין תפלתו חוזרת ריקם. ועוד (שם לא). "ת"ר המתפלל צריך שיכוין את לבו לשמים אבא שאול אומר סימן לדבר (תהלים י, יז) תכין לבם תקשיב אונך" היינו כדברינו עד עתה שאדם צריך לכונן את פירוש המילים שאומר, ומסביר הרד"ק (שם בפירוש על התהלים) הסיבה שאמרו ז"ל שיכוין את ליבו לשמים, משום, שאדם לכונן את ליבו לשמים, שהקב"ה יסיר מבני טרדות העולם, ואז יוכלו לכונן היטב בתפילתם. ונפסק זה להלכה (צ"ח, ס"א) "המתפלל צריך שיכוין בלבו פירוש המלות שמוציא בשפתו ויחשוב באלו שכינה כנגדו ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו עד שתשאר מחשבתו וכוונתו זכה בתפלתו" וברמ"א מוסיף "ויחשוב קודם התפלה מרוממות הקל יתעלה ובשפלות האדם ויסיר כל תענוגי האדם מלבו (הר"י ריש פרק אין עומדין)".

ומדברים אלו יוצא לנו שאדם מחויב לכונן בתפילה, אבל מה יעשה שעומד עליו יצר הרע, ויש לו מחשבות טורדות לכאן ולכאן, ואין יכול לכונן את ראשו בתפילה, לכך מס' נקודות יש לו לסדר קודם התפילה. א. להתפלל ולבקש מרבש"ע שנוכל לכונן בתפילה כראוי, ואל יסית אותנו המחשבות הטורדות מעבודתך חלילה. ב. יצפה שתבוא בקשתו, כמו אדם שמצפה לשבת עם בשר ודם, וכשיש לו את זה שמה וטוב לב, ומחכה שתבוא הישיבה, ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו, ויחשוב בליבו רק מה לדבר. כך צריך להתנהג בשעת התפילה, שיצפה שתבוא בקשתו, ויכוון בו כראוי. ג. שיכוון את ליבו לשמים, שהקב"ה יסיר ממנו כל המחשבות הטורדות אותו בתפילה. ד. שיחשוב כאילו שכינה עומדת כנגדו, ויסיר כל המחשבות הטורדות, עד שתהא מחשבתו וכוונתו זכה בתפלתו. ה. יסיר כל תענוגי העולם מליבו, ויחשוב מרוממות הקל יתברך ויתעלה.

ולכן חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם התפילה, להסיר מהם כל המחשבות הטורדות שיש בראשם מכל מהלך היום, ולהכין את עצמם כדבעי לגשת קדם מלכא עילאה, ולדבר בשבחיו, ולבקש ממנו על כל מה שהם צריכים באימה ובריאה עילאה. וכ"כ חשוב הלימוד דוקא בגמרא קודם התפילה שכידוע דברות קדשו של הרבי הזקן מווארקו "די גרעסטע טהרה איז די גמרא", והסביר בעל ה"תפארת שמואל" ז"ע (פרשת תזריע מצורע אות ב') משום שהתורה מכניסה נשמה חדשה, אז דברי הגמרא שנבלעים בדמו לא נותנים לכל הדברים הרעים לבוא אליו. ועד כדי כך התורה יכולה להגן על האדם בגשתו לתפילה, שיוכל לגשת באופן הראוי והנכון לתפילה, ואזי בוודאי יתמלאו בקשותיו לטובה.

נמצאים אנו ימים לאחר עלייתו השמימה של מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל, שכידוע השקיע את כל כוחו ומחשבתו רק לדברי תורה, וכל דברי העולם לא ענינו אותו כלל וכלל, ואם היו נכנסים אליו אישי ציבור וכדומה והיו רוצים להמשיך לדבר איתו על מה שדיברו רק לפני מעט ימים, הוא לא זכר, כי הוא מחק את זה מראשו - שלא יפריעו לו ללמוד ולבלוע בדמו את דברי התורה הק'. ומסופר שהיה בחור בר מצוה שהזמין לפני אבארבעים שנה את הגאון לשמחתו והוא הגיע, ושמע את כל דרשת הבר מצוה, ואפילו התפלפל עמו מעט, ולאחר 31 שנים שהגיע להזמין את הגאון לשמחת הבר מצוה של בנו, הגאון הזכיר לו את הדרשה במלואו. כי זה היה כל חייו לתורה ולתורה. אשרי העם שככה לו.

וכאן זה המקום להביא ציטוט מספד"ק "תפארת שלמה" וכה דברות קדשו (בפרשתו) "וירד מעשות החטאת. הנ"ל עפ"י מאמר הגמרא אין מעבירין על המצות. כי כן דרך היצר לקרר את האדם בגשתו אל העבודה זו תפלה לומר לו הלא אתה מלא עון ואיך ימלא לבבך לגשת אל הקודש. אולם האמת אינו כך כי הקב"ה שומע תפלת כל פה ומרחם על הבריות לקבל ברחמים תפלתו. וז"ש אין מעבירין על המצות. כל יעלה על זכרוננו העבירות בעת עשיית המצות. סוד מרע ועשה טוב בשעה שאתה עושה טוב תסיר הרע מקרב לבבך אל תזכור עוד. וזה וירד מעשות החטאת כו' בשעה שאהרן ה' מברך את ישראל לא ה' זכר החטאת שלהם. וז"פ ואני תפילתי לך ה' עת רצון. פי' שאני מתפלל תמיד אל ה' ובטוח אני שיקבל תפילתי ויהי עת רצון. מאשר ידעתי שהקב"ה מרחם על עמו ומקבל תפלתם ברחמים".

ונוסיף עוד נופך על דברינו מה"אור החיים הקדוש" זי"ע (פרשת ט', ט"ו) וזלה"ק: "ויקרב את קרבן העם. זו הקרבת בחינת האורות הנטועות בישראל ממקור האור אשר נשתנו באמצעות החטא ולא יהיו בבחינת הנשתנות להתקרב, כי השינוי בנפש יחייב ההרחקה, כי יעשה שאינו מינו, ובאמצעות העבודה שעשה אהרן יגיד הכתוב כי הקריב קרבן העם פירוש שהקריב כל הרחקותם. והנה מהראוי היה שיכתוב פסוק זה בסוף מעשה הקרבן, וטעם שהתחיל בו, לומר שהפעולה נעשה במה שכיוון במעשה קודם עשוהו, כי לא המעשה הוא העיקר אלא הכוונה הצריכה בו והוא אשר עשה אהרן בתחילת מעשיו והבן. וארמוז לך פרט אחד קטן שרמז הכתוב באו' ויקרב את העולה ויעשה כמשפט, כבר רמזתי לך כי זכרון העולה ירמוז על כנסת ישראל ובאמצעות הרחקת ישראל מהיושר הם מורידים העולה למטה ח"ו ובאמצעות התקרבותם לא מלבד שלא תשולח בפשעם אלא יוסיפו להעלות עליה אחר עליה עד שתעמוד בגדר המשפט כידוע למשכיל, והוא ויעשה כמשפט".

היוצא לנו מדברים אלו, שההכנה הראויה לתפילה נלמד מאהרן הכהן שלא לזכור מעשות הרע, אלא לזכור מעשות הדברים הטובים, ולא המעשה העיקר, אלא הכוונה הצריכה בה - היא העיקר, ולכן כדי לגשת לתפילה ראוי שיסיר ממנו כל המחשבות הרעות והזרות, והיכוין לקראת ה' אלוקיך, להתפלל ולבקש מרבון כל העולמים על כל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות.

ויהי רצון שנוכל באמת להתכונן באמת ובראוי לגשת לתפילה, ובזכות זה להתפלל כראוי, ובזכות זה "יקום פורקן מן שמיא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני רויחי וסיעתא דשמיא ובריות גופא ונהורא מעליא זרעא חיה וקיאא זרעא די לא יפסוק ודי לא יבטול מתגמי אורייתא למרנן ורבנן חבורתא קדישתא די בארעא דישראל ודי בבבל. לרישי כלה, לרישי גלותא, לרישי מתיבתא, לדייני די בבא לכל תלמידיהון ולכל תלמידי תלמידיהון ולכל מאן דעסקין באורייתא. מלכא דעלמא יברך יתהון יפיש חייהון ויסגא יומיהון ויתפרקון וישתבון מן כל עקא ומן כל מרעיין בישין. מרן די בשמיא יהא בסעדהון כל זמן ועידן ונאמר אמך".

עלוך זה נתרם

נדוב לע"נ

הרב מרדכי מנחם מנדל

בן הרב אהרן אריה ז"ל

נלב"ע ה' תמוז תשפ"א

ת. נ. צ. ב. ה.

נדוב לע"נ

הרב נפתלי הרץ בן הרב

יוחנן דב הלוי ז"ל

נלב"ע י"ב חשוון

ולע"נ האשה החשובה מרת

רבקה בת הרב משה חיים ע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

נדוב לע"נ

מרת מלכה בת הרה"ח ר'

יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט

תשע"ד

ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר'

יוחנן דב הלוי ע"ה

נלב"ע ז' אדר תשע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

הודעה משמחת

ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" ו"נדרים פלוס" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם **עיש עלון** **אשרי האישי**

או במספר טלפון (קהילות): 073-275-7000, ולהקיש קוד 8915

אין ניתן אכילא בפניאל, אולם אם פניכם רוצים אכילא אפנינה

סכא אפנינה

המעוניין לתרום להוצאות העלוך להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פיגנבוים הי"ד, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן - 540321-ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.